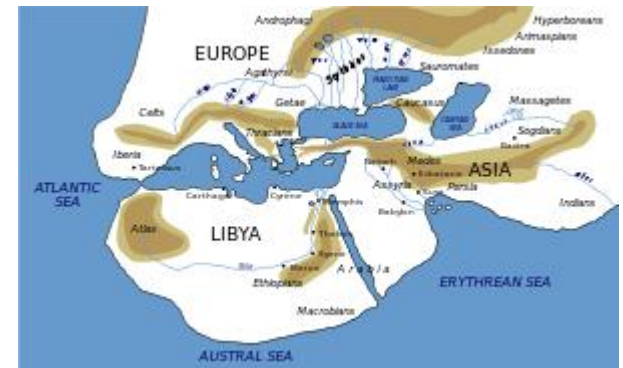

SÍDELNÍ PROSTOR

GEOGRAFIE OBYVATELSTVA A OSÍDLENÍ II/2

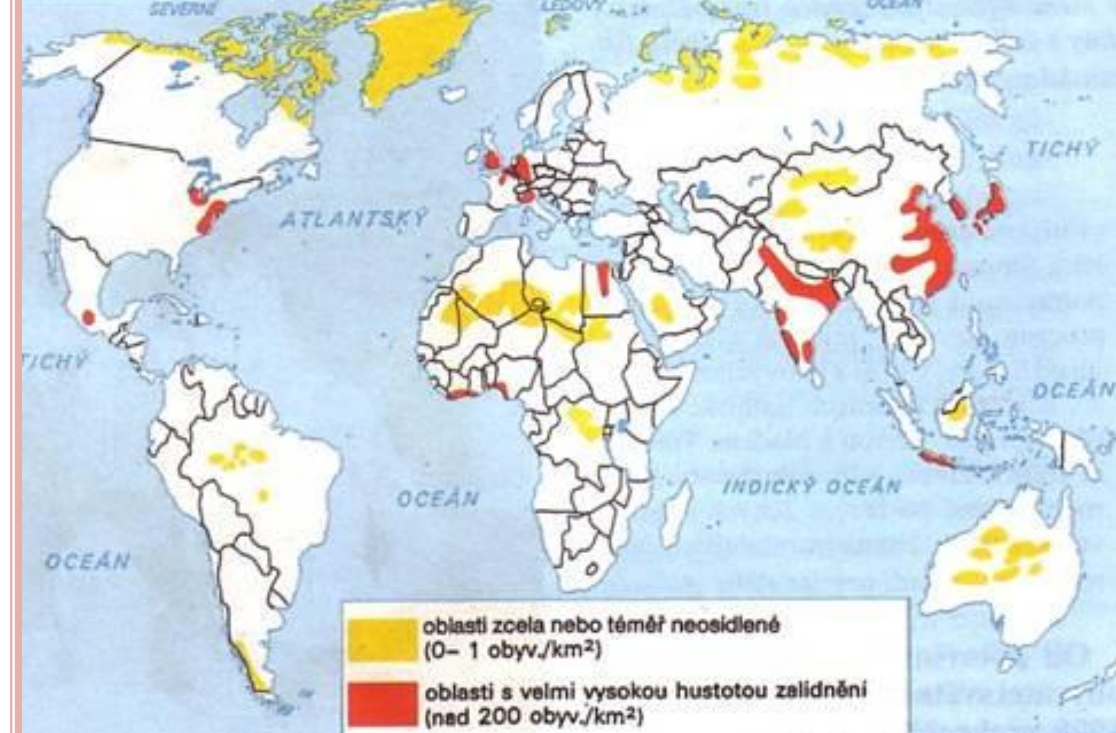
EKUMENA A JEJÍ HRANICE

Starověká mapa obývaného světa Hérodotos ca 450 před Kr.

- **Ekumena** (řecky: *oikouμένη* „*oikúmené*“ - „společný dům“, případně *oikos* - obydlí), „obývaný“ nebo „celý známý“ svět, v helénismu v době Alexandra Velikého (Řeky, tedy mimo svět obývaný barbary)
 - V křesťanském smyslu označuje společenství všech křesťanských církví a jejich spolupráci.
- **Ekumenismus** pak je hnutí, které se snaží o sblížení a spolupráci různých křesťanských církví.

- Neosídlené území X hospodářský prostor X sídelní prostor
- Kontinuum: sub-/semiekumena X anekumena
- Klasifikace hranice ekumeny (BORSODORF, BENDER 2010)

horizontální hranice	periferní hranice	pobřeží
		hranice chladu (polární)
	centrální hranice	hranice sucha
		hranice lesa
vertikální hranice		výšková hranice

- Specifikace a rozsah ekumeny (HAMBLOCH 1972)

		mil. Km2	%
plocha pevniny (bez Antarktidy)		134	100
(plná) ekumena		63	47
subekumena		55	41
anekumena		16	12
	centrální anekumena	6	4,5
	polární anekumena (bez Antarktidy)	3	2,25
	vertikální anekumena	7	5,25

- Rozmístění obyvatelstva

- v závislosti na vzdálenosti od moře (STASZEWSKI 1959)
- výškové stupně (OBRÁZEK?)

- Přírodní faktory
 - Desertifikace, záplavy, změna klimatu, „útěk z výšek“, „polarflucht“
- Ekonomické a kulturní

DRUHY SÍDEL V SUBEKUMENĚ

○ Doba využití:

- Trvalé (permanentní), obydlí místně spjaté
- Občasné (temporární), mobilní (transportabel)

TABULKA?

○ Sídelní typy:

- Původní obyvatel, praobyvatel, „divoký vykořisťovatel
- Zaostalé/zaostávající kultury
- Přišedší, závislí na částečném zajištění z (plné) ekumeny

FORMY SÍDEL - URČENÉ

○ Polární hranicí

- Tajga, tundra / periekumena
- 78° s.š. hornictví na Špicberkách
- Čukčové, Eskymáci/Inuité / Laponci / iglú, stany
- Lov velryb, výzkumné stanice

○ Výškovou hranicí

- Centrální Alpy 2100, Bolívie 4000, Přední Asie 4500 m
- Horské pastevectví, almy, horský nomádismus
- Rodiny, placení pastýři / jednotlivá obydlí – skupinové sídlo / tábory dřevorubců v Severní Americe
- Sezónnost: letní X zimní cestovní ruch, druhé bydlení, lyžování vč. infrastruktury

○ Hranicí sucha

- Podmíněnost s pobřežím, 100-300 km šíře
- Nedostatek vody: tzv. dry farming
- Oázy, také horské, podél řek
- Větrolamy, stany, kraly (Masajové, Hotentoti)

○ Hranicí lesa

- Vlhké až tropické deštné lesy (Pygmejové, amazonští Indiáni) / chaty z listů či dřeva
- Vykořisťování: rostlinné produkty (např. kaučuk), cenná dřeva (mahagon), nerostné bohatství (železná ruda)
- Turistika: dobrodružná, eko-

○ Na pobřeží

- Postupující (marše, mangrovy) X ustupující
- Sídla na pilotech, Venezuela – „malé Benátky“

POLOHA A PŘÍRODNÍ POTENCIÁL

Kategorie polohy:

- Souřadnice: délka, šířka, výška
- Určení absolutní X relativní
 - Geografická poloha – v malém měřítku, důraz na FG
 - Topografická poloha – ve velkém měřítku, na kulturní a ekonomické prostorové aspekty
 - Proměnlivá: správní hranice, ekonomické prostory, dopravní spojení, rozšíření sídel X změna pobřežní čáry

GEOGRAFICKÁ POLOHA SÍDEL

- Venkov - přírodní faktory:
 - orná půda, pastviny, voda, klima
- Města - přírodní zdroje a přirozené dopravní cesty:
 - Průmysl, stavební materiál, morfologie terénu, splavnost / poloha na hranicích rozdílných přírodních oblastí
 - Rozvojové možnosti / plánování
- Proměna politicko-správní polohy
 - př. Berlín, Vídeň
- Střediskovost, dopravní napojení
 - př. Panama, Suez

- Topografická poloha
 - Orografická kritéria –
 - např. říční ostrov, úpatí, vrcholek
 - Funkce ochranná, dopravní
 - Rezervní plochy pro rozšíření sídel
 - Vegetace, klima
- Aplikace v územním plánování
- OBRÁZEK?

